

Remissvar Länsmuseernas samarbetsråd:

En ändamålsenlig vapenlagstiftning (SOU 2024:31)

Synpunkter

Länsmuseernas samarbetsråd uppskattar möjligheten att, genom att lämna remissvar på SOU 2024:31, får möjlighet att bidra till en mer ändamålsenlig vapenlagstiftning. Nedan lämnar samarbetsrådet ett antal synpunkter direkt knutna till de förslag som utredningen formulerar som på olika sätt berör museiverksamhet. Till detta vill samarbetsrådet även foga en allmän synpunkt, som utredningen inte har behandlat:

Det uppstår praktiska bekymmer för museer då befintlig lagstiftning tillämpas även på kanoner och andra tyngre militära pjäser som kan finnas i museernas samlingar, till exempel i frågor om förvaring och hantering. Länsmuseernas samarbetsråd anser att konsekvenser och problem, som kan uppstå för museer när lagstiftningen tillämpas på kanoner i ett värn eller befästningar, i stridsvagnar eller på kanoner i flygplan eller fartyg, bör analyseras vidare med sikte på en mer ändamålsenlig reglering. I likhet med Statens försvarshistoriska museer anser samarbetsrådet att en utblick mot våra grannländer kan ge inspiration till hur problemen med tyngre militära pjäser för museiändamål kan tas om hand.

I övrigt lämnas i det följande ett antal kommentarer på de i utredningen föreliggande förslagen.

Avsnitt 5.7 Ansökningar om innehållstillstånd

Länsmuseernas samarbetsråd anser att det i ansökan om innehållstillstånd för vapen avsedda att ingå i museisamlingar, och vars syfte inte är att användas för skjutning, inte ska ställas krav på uppgifter om piplängd. Sådana uppgifter är rimligen relevanta främst för vapen som är tänkta att användas för skjutning. För vapen ingående i museisamlingar är dessa uppgifter knappast relevanta, men innebär ändå en administration för museerna. Om kravet undantas för vapen i museisamlingar underlättas museernas arbete med tillståndsansökningar utan att det påverkar de syften lagregleringen är tänkta att uppnå.

Avsnitt 6.5 Godtagbara ändamål för innehavstillstånd

Länsmuseernas samarbetsråd anser att det ska klargöras att museers innehav av skjutvapen i museisamlingar är ett legitimt syfte för innehav varför det också ska bedömas som godtagbart ändamål. I dag gör tillståndsgivande myndighet olika bedömningar av vilka ändamål som anses godtagbara beroende på i vilket län bedömningen görs, varför ett klargörande skulle underlätta såväl museernas ansökan som det handläggande arbetet för den tillståndsgivande myndigheten.

Samarbetsrådet föreslår att en förutsättning för att ändamålet ska anses godtagbart är att vapnet som sagt ska ingå i en museisamling eller annars i övrigt ska användas för museiändamål.

Avsnitt 6.10 Obrukbara skjutvapen

Länsmuseernas samarbetsråd är positivt till förslaget men anser att det kan övervägas huruvida ett krav på obrukbarhet eller deaktivering av helautomatiska vapen som innehålls av museer ska införas.

Syftet för museer att handha och förvalta automatvapen finns om vapnen i fråga anses ha ett kulturhistoriskt värde, och det finns mot den bakgrunden i normalfallet inget skäl till att vapnen

behöver sparas i skarpt skick, annat än möjligtvis vid vissa utpekade museer med särskilt uppdrag. Då denna typ av vapen är stöldbegärliga kan det ur säkerhetssynpunkt ses som positivt om de automatvapen som innehas för museiändamål som grundregel är deaktiverade eller varaktigt obrukbara.

Avsnitt 12.8 Krav på vapenföreståndare bör införas

Mot bakgrund av förslaget om att den som inom ett museum har ansvar för vapen i samlingarna ska lämplighetsprövas av Polismyndigheten, vilket Länsmuseumens samarbetsråd kan tillstyrka, instämmer vi med kraft i utredningens bedömning om att det inte är lämpligt att Polismyndigheten har inflytande över vem som kan vara chef eller föreståndare för ett museum. Följden blir att samarbetsrådet instämmer i utredningens bedömning om att en vapenföreståndare bör utses inom ett museum med ansvar att utöva kontroll över de vapen som finns i samlingarna. Samarbetsrådet anser dock att de krav som ställs på vapenföreståndaren bör tydliggöras ytterligare, dels för att förebygga godtycklighet i bedömningarna, dels för att underlätta museernas eventuella framtida personalbehov för kontrollansvar för vapen i samlingar.

Avsnitt 27.4 Reproduktioner av tillståndsfria skjutvapen bör även fortsättningsvis omfattas av tillståndsplikt

Länsmuseumens samarbetsråd ser helst att reproduktioner av mynningsladdade vapen från perioden före 1890 ska vara undantagna från tillståndsplikt, oavsett när de tillverkats. I dag omfattas alla vapen producerade efter 1890 av tillståndsplikt, detta gäller även reproduktioner av mynningsladdade vapen vars förlaga är från perioden innan 1890. Då reproduktionernas funktion inte skiljer sig från originalens torde inget behov av tillståndsplikt föreligga. Om tillståndsplikten avvecklades för dylika reproduktioner skulle exempelvis utställningsproduktioner, där reproduktioner av mynningsladdade vapen från perioden innan 1890 används, underlättas.

Om Länsmuseumens samarbetsråd

Länsmuseumens samarbetsråd är en samverkansorganisation för Sveriges 24 läns museer. Organisationen arbetar för stärkt samverkan mellan läns museerna och för samhällets förståelse för läns museerna som bärare och förvaltare av hela landets rika mångfald av kulturarv och kulturmiljöer. Organisationen arbetar för att synliggöra läns museumens roll, särart, unicitet och styrka, samt deras betydelse som arena för kunskap, kulturupplevelser, bildning och fri åsiktsbildning. Läns museerna finns i hela landet och berättar utifrån kunskap och regional förankring om sitt län och dess unika kultur och historia. Läns museumens tillsammans speglar hela landets kultur och gör kulturarvet tillgängligt för hela Sveriges befolkning i dag och för kommande generationer.